

PERUSTURVA TAATTAVA JOKAISELLE!

– Työttömille, eläkeläisille, opiskelijoille, toimeentulotukea saaville ja muille perusturvaa tarvitseville

Noin 700 000 suomalaista elää Euroopan unionin määrittelemän köyhyysrajan alapuolella, vaikka Suomi on rikkaampi kuin koskaan. Työttömyys, köyhyys ja toimeentulon epävarmuus varjostavat yhä useampien arkea ja korostavat perusturvan parantamisen tarvetta.

Euroopan unionin julistama köyhyyden vastainen teemavuosi 2010 jätti jälkeensä paljon puheita, mutta vähän tekoja. Oikeisto ”kannustaa” rikkaita antamalla heille lisää, mutta työttömiä ja pienituloisia leikkaamalla heiltä vähästäkin. Perusturvan heikentämisellä tuetaan myös työnantajien pyrkimyksiä laajentaa halpatyövoiman markkinoita.

Ehdotus 900 euron perusturvasta

Suomen kommunistinen puolue esittää, että sosiaaliturvan uudistamisen lähtökohdaksi otetaan vähintään 900 euron perusturvan takaaminen kuukaudessa verottomana jokaiselle, jolla ei ole mahdollisuutta muuhun tuloon työttömyyden, opiskelun, pätkätöiden,

vanhuuden tai muun vastaavan syyn vuoksi.

Olemme kehitelleet tätä jo aiemmin esittämäämme aloitetta muun muassa tapaamisissa perusturvan tarvitsijoiden ja tutkijoiden kanssa, adressikeräyksessä kertyneiden kommenttien sekä Euroopan vasemmiston piirissä käytyjen keskustelujen pohjalta. Myös muun vasemmiston piiristä on esitetty samansuuntaisia aloitteita ja Vapaus valita toisin –foorumi on käynnistänyt Ei riitä –kampanjan perusturvan nostamiseksi.

Toimeentuloturvan parantaminen on välttämätöntä köyhyyden ja syrjäytymisen torjumiseksi. Se on kansalaisten suuren enemmistön kannalta tärkeää, koska useimmat ihmiset tarvitsevat toimeentuloturvaa ainakin jossain elämänsä vaiheissa. Sitä tarvitsevat työttömät, pätkätöissä sinnittelevät, opiskelijat, monet lapsiperheet, suurin osa eläkeläisistä, vammaiset ja monet muut.

Kunnollinen perusturva on solidaarisen ja oikeudenmukaisen kehityksen

perusedellytyksiä. Se on myös kansantalouden kannalta järkevää. Vähävaraisten ostovoiman lisääminen edistää tehokkaasti kotimaista ostovoimaa ja työllisyyttä. Toisaalta taas, jos syrjäyttämistä ja syrjäytymistä ei estetä, siitä maksuun tulevat laskut kasvavat entisestään.

Eduskuntapuolueet ovat luvanneet toimia köyhyyden ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi. Tulokset voi jokainen nähdä. Köyhät ovat köyhtyneet ja rikkaat rikastuneet. Suurituloisimmat tienaaavat vuodessa miljoonia euroja samaan aikaan kun sadat tuhannet saavat niin vähän, että se ei kerta kaikkiaan riitä toimeentuloon. Valtiovarainministeriö puhuu julkisen talouden ”kestävyysvajeesta”, vaikka bruttokansantuote on kasvanut kymmenessä vuodessa – taantumasta huolimatta – 50 miljardilla, Suomi on edelleen Euroopan vähiten velkaantuneita maita ja suuryhtiöiden voitot kasvavat.

SKP:n viiden kohdan aloite perusturvasta

SKP esittää perusturvan uudistamista niin, että taataan ihmisarvoisen elämän edellyttämä toimeentulo jokaiselle kuuluvana perusoikeutena. Esitämme uudistuksen toteuttamiseksi viiden kohdan ohjelman:

1. Taataan 900 euron perusturva kuukaudessa verottomana jokaiselle täysi-ikäiselle niissä elämäntilanteissa, joissa hänellä ei ole mahdollisuutta saada muuten toimeentuloaan työttömyyden, pätkätöiden, opiskelun, vanhuuden, sairauden tai muun vastaavan syyn vuoksi.

Tämä tarkoittaa käytännössä nykyisen työttömyyspäivärahan, työmarkkinatuen, opintorahan, pienten eläkkeiden, toimeentulotuen perusosan,

kuntoutusrahan sekä alimpien sairauspäivärahojen, äitiys-, isyys- ja vanhempainrahojen tuntuvaa nostamista ja lainsäädännön uudistamista. Samalla poistetaan karenssit ja omavastuuajat, joiden takia moni jää nyt vaille työttömyys- tai muuta perusturvaa. Perusturva sidotaan indeksiin, joka estää sen jäämisen jälkeen elinkustannusten ja ansiotason yleisestä noususta. Uudistus koskee Suomen kansalaisten lisäksi muita täällä vakinaisesti asuvia ja oleskeluluvan saaneita.

2. Verotettavan tulon alaraja nostetaan 1 100 euroon kuukaudessa.

Tämä muutos koskee käytännössä etenkin kunnallisverotusta. Tällainen muutos on tarpeen, jotta verotus ei tee ketään köyhäksi eikä riippuvaiseksi toimeentulotuesta. Kun samalla saatetaan pääomatulot kunnallisveron piiriin, kiristetään suurituloisten verotusta ja nostetaan kuntien valtionosuuksia, voidaan pitää huolta myös kunnallisten palvelujen rahoituksesta.

3. Säädetään vähimmäispalkkalaki, joka takaa vähintään 1 500 euron kuukausipalkan normaalista työajasta.

Näin voidaan ehkäistä työnantajien pyrkimyksiä luoda Suomeenkin laajat halpatyövoiman markkinat, joilla työntekijä ei tule toimeen palkallaan vaan tarvitsee lisäksi toimeentulotukea. Samalla on rajoitettava työnantajien mahdollisuuksia keinotella pätkätyösuhteilla ja kiertää työehtosopimuksia. Työttömiä työllistettäessä ja työharjoittelusta on maksettava työehtosopimusten mukaista palkkaa. Tarvitaan myös eurooppalainen minimipalkka, jotta samasta työstä samassa maassa maksetaan sama palkka. Euroopan vasemmisto on ehdottanut, että se on 60 % kunkin maan keskipalkasta.

4. Kehitetään Kansaneläkelaitoksesta itsenäinen eduskunnan alainen sosiaaliturvalaitos, jonka hoidettavaksi kootaan ja yhtenäistetään perustoimeentulo- ja eläkejärjestelmät. Näin toimeentulon perusturvaa ei tarvitse enää hakea monelta luukulta. Kansalaisten yhdenvertaisuus paranee kun tukipäätökset eivät vaihtelee asuinkunnasta riippuen. Sosiaalityöntekijöiden voimavarat voidaan samalla suunnata varsinaiseen sosiaalityöhön. On huolehdittava siitä, että perusturvaa koskevat tukipäätökset tehdään nopeasti, yhdessä viikossa.

5. Toteutetaan edellä esitetty perusturvauudistus asteittain enintään neljässä vuodessa. Ensimmäisenä askeleena tehdään heti 120 euron tasokorotus kuukaudessa työmarkkinatukeen ja työttömyyspäivärahaan, opintorahaan, toimeentulotuen perusosaan, pieniin eläkkeisiin ja alimpiin sairaus- ja muihin päivärahoihin. Rahoitusta lisätään sen jälkeen suunnitelmallisesti niin, että vuoden 2015 alkuun mennessä saavutetaan nykyrahassa laskettuna 900 euron minimitaso. Samalla panostetaan valtion ja kuntien toimiin, joilla luodaan lisää työpaikkoja ja parannetaan palveluja.

Muu sosiaaliturva

Perusturvan uudistaminen tällä tavoin ei merkitse muiden, ansiosidonnaisten ja harkinnanvaraisten sosiaaliturvajärjestelmien purkamista. Työtuloilla voisi jatkossakin parantaa omaa sosiaaliturvaa. Tarveharkinnalla puolestaan tulee edelleen ottaa huomioon muun muassa välttämättömien elinkustannusten vaihtelut erilaisissa elämäntilanteissa. Toisaalta, kun toimeentuloturvan vähimmäistasoa

nostetaan olennaisesti, on tällä vaikutusta muun sosiaaliturvan tarpeeseen. Erityisesti kuntien toimeentulotukimenot vähenevät olennaisesti.

Tässä esitetty uudistus perustuu asumistukijärjestelmän säilyttämiseen erillään perusturvasta. Asumistuen kriteerejä on kuitenkin tarpeen arvioida uudelleen samalla kun perusturvaa parannetaan. Ns. kohtuullisten asumismenojen enimmäisrajoja ja matalia tulo rajoja on nostettava. Mikäli pelkän perusturvan varassa elävien omavastuu asumistuessa olisi nolla, heidän ei tarvitsisi hakea lisäksi toimeentulotukea selviytyäkseen vuokranmaksusta. Lisäksi asumistukea pitää voida myöntää nykyistä joustavammin erilaiset elämäntilanteet huomioon ottaen. Opintotuen asumislisää tulee saada tarvittaessa myös kesäajalle. Lisäksi on syytä yhtenäistää nykyisiä monia erilaisia asumistukijärjestelmiä – yleinen asumistuki, opintotuen asumislisä, eläkkeensaajien asumistuki.

Perusturvan rinnalla säilyvät tämän esityksen mukaan myös monet muut sosiaalipoliittiset järjestelmät kuten lapsilisät, elatustuet, kotihoidontuet, vammaistuet ja omaishoidontuet. Perusturvan, asumistuen ja muiden sosiaalipoliittisten tulonsiirtojen keskinäisten suhteiden vaikutukset vaativat kuitenkin vielä lisää selvittämistä.

Kunnalliset palvelumaksut

Palvelujen tasa-arvon edistämiseksi on syytä suuntautua peruspalvelujen maksujen alentamiseen ja maksuttomien palvelujen piirin laajentamiseen. SKP vastustaa kunnallisten palvelujen maksujen korotuksia. Lisäksi esitämme sosiaali- ja terveystalouden nykyisten, kertaluontoisia maksuja koskevien erillisten maksukattojen yhdistämistä

yhdeksi yhtenäiseksi 600 euron vuotuiseksi maksukatoksi.

Työllisyys ja työajan lyhentäminen

Esityksemme perusturvan uudistamisesta liittyy SKP:n aloitteeseen yleisen työajan lyhentämisestä 30 tuntiin viikossa ansiotasoa alentamatta. Kun työajan lyhentäminen toteutetaan lailla, siihen voidaan liittää toimia, joilla edistetään työpaikkojen lisääntymistä, ohjataan työttömyyden vähenemisestä kertyviä säästöjä ja lisätuloja kunnille, parannetaan mahdollisuuksia kouluttautua uusiin tehtäviin, ehkäistään työnantajien pyrkimyksiä korvata työajan lyhennys hiostuksella ja helpotetaan pienyritysten asemaa.

Pääomapiirit ja suurituloiset maksamaan

On kohtuutonta, että samaan aikaan kun sadat tuhannet eivät tule toimeen pienellä palkallaan, eläkkeellään tai muulla toimeentuloturvaltaan, saavat jotkut kymmeniä ja jopa satoja kertoja muita suurempaa palkkaa, miljoonaosinkoja ja jättioptioita. SKP:n mielestä on jo korkea aika ottaa rikkailta ja antaa köyhille.

Jos suurituloisten ja suuryhtiöiden verotus olisi samalla tasolla kuin 90-luvun alkupuolella, kertyisi valtion kassaan vuosittain useampi miljardi lisää tuloja. Esitämme, että suurituloisten saamia verohelpotuksia perutaan ja pääomatuloja ryhdytään verottamaan samalla tavalla kuin palkkoja progressiivisen taulukon mukaan. Palauttamalla pörssikaupalle pieni, puolen prosentin varainsiirtovero, voidaan kerätä miljardiluokkaa olevat lisätulot valtiolle ja hillitä samalla tuhoisaa pörssikeinottelua. Myös vähäistä suurempia pääomasiiroja ulkomaille voidaan ryhtyä verottamaan.

Rahaa löytyy myös työeläkerahastoista, jotka ovat kasvaneet jo lähes 140 miljardiin euroon ja joihin kertyy edelleen varoja enemmän kuin niistä maksetaan ulos eläkkeinä. Näitä rahoja ei pidä hukata pörssipeleissä tai muissa riskisijoituksissa. Niitä pitää sen sijaan käyttää erityisesti pienten eläkkeiden nostamiseen.

SKP:n tässä aloitteessa esittämän perusturvauudistuksen toteuttaminen vaatisi nettomääräisesti alle miljardi euroa vuodessa lisää neljän seuraavan vuoden aikana, eli yhteensä vajaan neljän miljardin euron tasokorotuksen toimeentuloturvaan käytettäviin varoihin. Perusturvan parantamiseen käytettävistä varoista arviolta lähes puolet palaa suoraan valtion ja kuntien kassaan erilaisina välillisinä ja muina veroina.

Esitämme perusturvauudistuksen rahoittamista kiristämällä pääomatulojen ja suurten tulojen verotusta, palauttamalla työnantajien kela-maksu ja varallisuusvero suurille omaisuuksille sekä verottamalla pörssikauppaa. Samalla esitämme, että työnantajien työttömyysvakuutus- ja sosiaaliturvamaksut porrastetaan niin, että suurten ja pääomavaltaisten yritysten osuus näistä maksuista kasvaa ja pienyritysten verotus kevenee. Lisäksi SKP ehdottaa, että uudistuksen yhteydessä korvataan kunnille verotettavan tulon alarajan nostamisesta aiheutuva verotulojen menetys saattamalla pääomatulot kunnallisverotuksen piiriin.

Suomen kommunistinen puolue

Poliittinen toimikunta

www.skp.fi

